Byxii oronuudai proletaarinar, negedegtш

URIAAD-MONGOL YNEN

OLBOONOI KOMUNIIS (BOLЬŞEVIIG) PAARTIIIN BURIAAD GOL MOŻIIN KOMITEEDEI, BMASSR-n TYBEI GYISEDXEXE OMITEEDEI ba BURSOVPROFOI YDER BYRIIIN OORGAN

(2055) | 1937 onoi JANVAARЬ 28 | Sen 5 myn.

rosiin Soveeduudai Onso XVII Xuralai togtool

iiin Socialiis Federatiiv Soveed Respyyblikiin Konstituucii (yndehen xuuli) batalxa tuxai

yxerosiin Soveeduudai Onso XVII ai togtooxonь:

siin Socialiis Federatiiv Soveed Res- ikiin Konstituuciin (yndehen xuuli) ktii, Xuralai Redaakciin Komiisiin han redaakciinь johoor batalxa.

Xuralai preziidiym.

skvaa, Kreemlь.
i janvaariiin 21-ei yder

rosiin Soveeduudai Onso XVII Xuralai togtool

siin Socialiis Federatiiv Soveed spyyblikiin Jixedeede Soveedto hungaxa tuxai

xerosiin Soveeduudai Onso XVII ai togtooxonь:

SFSR-ei şine Konstituuciin yndeheer uliin zaabari gurimii zoxiooxo ba a, RSFSR-ei Jixedeede soveedto ixa bolzorii togtooxii Byxerosiin Gyisedxexe Komiteedto daalgaxa.

Xuralai preziidiym.

skvaa, Kreemlь.
i janvaariiin 21-ei yder.

Ykraijniin soveeduudai Onso Xural neegdebe

Janvaariiin 25-da Kiijevei gyrenei teaatrai gerte Ykraiiniin Soveeduudai Onso XIV Xural neegdebe. Xuralai delegaaduudai dunda soloto xynyyd: Alegsei Staxaanov, Peetr Krivonoosov, Makaar Mazai, Marii Deemçenko, Mariina Gnateenko ba busad bii. Xural bol nerjeme aplo dismeenteer xyndete preziidiymde BK(b)P-iin CK ai Poliitbiyroogoi geşyydii hun gaba.

Hyyleerenь YSSR-ei Konstituuciin projeekt tuxai nyx. Liyybçenko elidxel xebe.

CEENTREI PROCEES

...LŻELEL

...k: Germaani dotor ... ilahan uşar, Japoo- ...ralga agreesiiin ...ar, ene gyrenyyd ...dai...seregii ...hon

Veşiinski: Tiixedee, ene bişegei gol udxii bogonixonoor dynlөө haa şuxala jyymenь jyygeer tobşologdoxob?

Raadek: SSSR-ei ilagdaxa zailaşagyi gehen 1934 onoi po...iicii barimtalhaar baigaabdi.

...inski: Eneen deerehee ...mza garnab?

...ilasagyi ilag- ...xo

Soveeduudai Byxerosiin XVII Xural deere nyx. Kaliininai elidxel tuşaa RSFSR-ei AKS-oi tyryylegşe nyx. D. Je. SYLIIMOV yge xeleze baina. (Fişmaanai foto).

ULAAN-YDE—MOSKVAA

Tiymieenь deere tysebhee gaduur 4 xonogo bainabdi. Texeejeva Sooni ba Liybiimskajaa Veera xojornai xaluuraad (griip teed), mynөө xadaa haizaraza baina. Gurba-dyrben xonoghoo ajandaa jabaxabdi. Busadaimnai bejenyyd jixe hain. Mozkom ba Arkom soveedei sexe zaabariin johoor, Sooni ba Veera xojoroingoo edegeter endee bainabdi. Tiymieenei organi zaacanuud bideniii erxim hainaar amaruulaza, ybeşen nyxediimnai hainaar xaraza baina. Sooni ba Veera xojoriimnai yder byri xojor-gurba daxin dooktornuud ergize yzene. Edeeneimnei haizaraxa byxii xemzeenyydii Tiymieeneixid xysed abaa.

Manai komaandada ediee xool erximeer beledxegdee. Bide gostiinicada tyleehegyigeer bainabdi. Janvaariiin 20-do teaatrta oroohomdi. Janvaariin 21 de seregei xesegyydei komandiirnuud, seregşed ba Tiymieenьhee—Moskvaa xyrter liizeer ajanda jabahan emegtei liiznigyyd—tiymieenei garnizoonoi seregei albaxaagşadai exe nernyydtei, uulzahan bainabdi. Ene ydeşendee tiymieenei rajoonoi xytelberilegşedtei uulzaabdi. Ene uulzalga bol bidenei erşe şadalii byri bada ruulaa. Manai komaandiinxid ene jabhan ajanaigaa zorilgo tuxai, encende jaaza beledxehen tuxaigaa, yngerhen zam tuxaigaa jariza ygehen baina.

Ene rajoonoi xydelmerişed, garnizoonoi komandiirnuud ba seregşed bol Buriaad-Mongoloi azalşadta xaluun amarii xyrgehen ba komaandiin ajandaa zoltoi hain jabxii xysehen baina. Tereenhee gadana, xyxiyy sengeleg baidalai tyleө nyxer Staalin ba tereenei soraatniguudta bajar xyrgexii daalgahan baina.

Ydeşe byri kinoodo ba teaatrta oşodog, ydertөө xaniin gâzeed ba foto gazeeduudii gargadag, poliitikiin huralsal jabuuldag bainabdi. Janvaariiin 27-do manai respyyblikiin delegaaciin paarti ba zasagai udaridagşadtai uulzahan ydereer daşaramduulan BK (b) P-iin Mozkomiin sekretaarь nyx. Jerbaanovto, BMASSR-ei AKS-ei tyryylegşe nyx. Dorziievto ba respyylikiingei oordentodto amarşalalgiin bişeg elьgeebebdi.

Soveeduudai Byxerosoi XVII Onso Xuralda oşohon manai respyyblikiin delegaaduud Moskvaahaa garxanь geze duulaad, tedentei uulzaxaa jixedee xyseze baitarnai, tymer zamai buruu medeesehenhee tedenei poojezdo ondoo halaagaar (Veetkeer) jabaşoo. Iimehee bide uulzaza şadaagyibdi. Bideneiş gomodol esesgyi baigaadaa.

Gente, hyniin 2 çaasta nyx. **Dampiloon bol**, manai baihan gostiincii telefoonoor zvoniilza (duudaza) bidende xaluun amarii xyrgeed, saaşadaa zoltoi omog jabaxiimnai xysehen baina. Manai komaanda nyx. **Dampiloon** ba byxii delegaacada jixe bajarii medyylne.

Manai respyyblikiin udaridagşadai bidende eseltegyi anxaralaa, susaltagyi oroldolgoo xaruulza baihanii ynen zyrxeeree medereze abaabdi. Xysehen zorilgoo dyyrgexe bodol, gyiseexe sedxil byri badaraa.

Manai komaanda bol exe Buriaad-Mongoloigoo azalşan aradta byri jixe emzalta olozo, şine oldohon amzalta tuxai medeeselnyydii sonosoxo byriee bajarlaza, zorihon zorilgoo damzaggyi gyiseexe şine xysel, şine etigel bidenei zosoo tyrgen badarana.

Bytynaajev.

n-Ydehөө—jabagaar—sanaar Moskvaa oşozo jabahan basagadai bişeg

ed Jerbaanov ba Dorziijevto bolon aguu jixe Staalintai ba paarti i xytelberilegşedeer Kreemlь soo uulzahan Buriaadmongol azalşadai delegaacanuudai oordentondo

...te nyxed aa! Manda...iaad-Mongol arad zogaaca Kreemlьde aguu ...g voozdь Staalintai, ... ba zasagai bişe bişe ...şadtai uulzahaar egse ...yngerbe. Tantai xam...aad-Mongol respyyblikii azalşantai xamta ...xete uulzalgiin tyryy... yderte ton jixeşeg ba...ibanabdi.

...egşe zilde taanar soexe oronoigoo niislel ...loskvaa oşoxo geze, te...edxel hanaagaaraa zorihen bainat. Tereentei ...de xede mingan kiloajan zamii, bahala ...şingi, exe oronoigoo aguu jixe Staalinai ...Ulaan Moskvaada oşomdaza jabanabdi. Bide ...ada oşozo, bejiingee xyse şadal, şyrbehe ...anaigaa h u l a r x a g y i aguu jixe Staalindaa ...abdi, Buriaad Mongo...l arad zon Staalinai ...nstituucaar zyrxөө dulaasuulza baihanii medyylxee şamdanabdi.

Bide sanaar—jabagaar xeden mingan kilomeetr jabaza baixadaa, egtee miin zugaalza, turşalga xeze jabaa bişebdi. Bide bol, Buriaad Mongoloi byxii aradai aguu jike xyse şadal ba zaluu yjii xymyyzyylxe temeseleer oldohon gaixamşag jixe amzaltii byxe delexei deere elirxeilen xaruulnabdi.

Manai jabadal jyy elirxeilneb? Yrgen jixe Soveed oronoi araduudai taharşagyi bata xelxiee xolboon, bolьşeviig paarti ba aguu jixe inag voozdь nyxer Staalindaa manai erxe şyleete Buriaad aradai duratai ji elirxeilne. Manai socialiis exe oronoi xamagaalalgiin xysii bexizyylxe, xeregtei bolhon s a g t a n ь oronoigoo xilii bejeeree xamagaalxa, temesexe ba ilaxa xeregte xezeedeş belen baihanii elirxeilne.

Ene tyyxete oin yderii joholon hain yderlexede, respyyblikiin oordento xytelberilegşed nyxed **Jerbaanovta** ba **Dorziijevto**, respyyblikiin azalşadta ba oordentanda xaluun amarşalgajaa xyrgenebdi.

Manai jabadal uragşataii exilee hen. Uragşataigaarş dyyrxe geze respyyblikiingee azalşadii naiduulja.

Manai tyrelxi bolьşeviig paarti ba araduudai aguu jike inag voozdь nyxer Staalin mandag!

Halbaran urgaza jabaa socialiis Buriaad oron, terenei erxim xynyyd oordenton mandag!

Jabagaar—sanaar U l a a n-Ydehөө Moskvaa zorihon:

S. Texeejeva, L. Konstantiinova, N. Synxyyjeva, M. Xaaxalova, V. Liybiimskaja

Komandoor **L. Bobiikin.**

Politryyg **A. Sazoonov.**

Tiymeenь.

Agiin aimagai gyisedkomoi III pleenym deere Byxexolboonoi Onso VIII Xuralai delegaad nyxer M. N. Jerbaanov toosooto elidxel xebe

Janvaariiin 24-ei yder Agiin aimagai gyisedxexe komiteedoi III p l e e n y m n e e g d e be. Ene pleenymde byxii somon, kolxoozuudai tyryylegşener, soveedoi idebxiten xabaadalsaba. Pleenym deere BK(b) Paartiiin B. M. Mozkomoi sekretaarь nyxer **M. N. Jerbaanov** ba komsomooloi mozkomoi sekretaarь nyxer **Şylynoov** gegşed bailsana.

Aimagai sockylьtyyriin baişan soo suglarhan pleenymde xamaadagşad, Byxexolboonoi Onso VIII Xuralai delegaad-BK(b) Paartiiin Mozkomoi sekretaarь nyxer **Jerbaanovai** delgerengii yrgen elidxelii jixe honirxozo sonosbo. Nyxer **Jerbaanovai** iledxel sag yrgelşe şanga abiaatai aplodismeentaar tahalduulagdaza baiba.

Janvaariiin 25-ei ygleenei zasedaani deere nyxer **Jerbaanovai** elidxelii daguulan yge xeleze exilbe.

Yge xelegşed, Staalinai Konstituuca dotor bişegdehen socialiizm baiguulxa temeselei dyn ba aguu jixe ilalta amzaltanuudai tuxai temdeglen, exe oron ba aguu jixe voozdь nyxer Staalindaa xizaargyi jixe etigemzetei ba durataibdi geze, exe oronoigoo Leenin—Staalinai aguu jixe xeregei tylөө xyse şadalaa xairlangyi temeseejee medyylbe.

Saaşadaa yge xelegşed, Staalinai epooxiin sengeleg xyxiyyn baidal ba bolьşeviig paartiiin xytelberiөөr urgaza halbarxa jabaa yndehenei kylьtyyriin tuxai jixeşeg entyziaazmtaigaar xelebe.

Xamagai exinde kolxoozoi tyryylegşe nyxer **Ivanoov** gegşe yge xelebe. Terenei hyyleenь, somsoveedoi tyryylegşe nyxer **Żambuujev**, AZO-iin zooteexnig kalmiig **Dzyngyyrev** gegşed yge xelebe.

Abidiin, Nimiin.

SOVEEDTO ESERGYY TROCKIIS CEENTREI PROCEES

GURBADOXI NIUURAI YRGELZELEL

neer delgexii Troocki duradxahan ba paraleelin ceentr bol germaaniiin ba japoonoi imperialiistnuudta territoorihoo tahalza ygexii (buuxii) şuxalada bodomzolhon baixa jym.

Syydlyylegşe Raadekta xeden asuudalnuudaar xandaza, gyrenei gemnegşe ene uşarii todo bolgono.

Veşiinski: Jamar terri peenuudii ygexe (bu sed dyyhemt? ...gada ygtedeg,

Raadek: ...uudai xiimiinь xuoliin barilga udaaruulagdadag ba barigdaagyi şaxuu baihan deerehee kooksoxiimiiin azyiledberide gargagdahan ylemze jixe ed zөөri yne sengee buuradag baigaa.

Nygөө talahaa kooksoxiimiiin şine batareinuudii gemteeze gutaagdadag baigaa.

Baruun Sibiirei trockiistnuudai gryype şuluun nyyrhenei azyiledberide xorololgiin xydelmeri edibxiteigeer jabuuldag baigaa. Ene xydelmeriii Şeestov ba terenei gryype jabuuldag baihan jym. Ilangajaa şaaxtnuudta tyimer xedeg hen, Keemerovoi xiimiiin kombinaadta şineer barigdaza baihan baiguulaltnuudii zoriuuta haatuuldag, homologdohon zөөriiinь baaxanuud barilganuudta sasadag baihanhaa tende ton jixe barilganь yninhөө xoişo barigdaza gyiseegyi baidag.

Veşiinski: Noorkin, Kaarcev ba Drobniis ene xeregii medexe baigaa gy?

Piatakoov: Tiime, edener ene xeregii medehen baigaa. Myraalov ba Bogyslaavskiş medehen baigaa.

Yraalda zedei azyiledberi ba Yraalai maşiiniin zavoodto xorololgiin xydelmeri jabuulagdahan baina.

Zedei azyiledberiiin xydeleze baihan zedei zavooduudai byteexe xysii doroituulxiin jabuulga xegdedeg hen.

Veşiinski: Xorololgiin xydelmeri xen xedeg baigaab, niuuraaranь xeleze ygegtii?

Piatakoov: Gol tylebөөrenь, Sred yraalmeedei erxilegşe Kolegaajev Troockiin direktiiveer ba myn minii direktiiveer jabuuldag baigaa.

Sredyraalmeedь stroin zavoodto Sredyraalmeedь stroin naçaalьnig Jyylin, myn Zarkoov gegşed, homolohon zөөriinь ondoo jyymende gargaşalaza, ryydnigei barilgii haatuulxa g.z. xorololgiin xydelmeri jabuuldag baigaa.

Yraalai vagoon byteexe zavoodto barilgiin naçaalьnig trockiist Marьjaasin, xiimiiin azyiledberide Ratajçak gegşed xorololgiin xydelmeri jabuuldag hen.

Azoodoi azyiledberide miniii sexe xytelberieer Ratajçak ba Pyşçin gegşed xorololgiin xydelmeri jabuuldag hen. Ende sag yrgelze projeektalalgiin xydelmeriii udaaruulza, tereegeeree barilgii haatuuldag baigaa.

Veşiinski: Өөreingөө diveersiin xydelmeri xeleze ygiit?

Piatakoov: Bolhon jyyme bygede manai ba minii zaabariaar jabuulagdadag baigaa. Bi zaabari ygexedөө tiime tiimenyyd diveersi jabuulagtii geze nereledeg baigaab.

Veşiinski: Keemerovoi xereg baha tanai zaabariaar bolhon baigaa gy?

Piatakoov: Ygei. Zygөөr le bi Troockihoo abhan zaabariaar yndeheleze, dain seregei exileed baixa yjede Keemeroviiji ali negen argaar xydelexiinь boliuulxa johotoit geze Noorkinde xelehen bainab.

Veşiinski (Noorkindo xandaza): Xerbee dain seregei exilebel xiimiiin kombinaadii xydelxiinь boliuulxa tuxai Pia-

boon byxezeze, trockiistn' kaadra jyyş xeze şada... lixonь geze Troocki x... gyi baihan xyselee ... hen geze Piatako...

Faşiis ulasuud baлenөө, hanaryyn Germaani ll daa?

Soveed Xolь Xariuusaxadaa, dain sereg eexilxede, oboroo temdeg... xaşanartai baiguulaltanuudii galdaza ba teheleze xydelxiinь boliuulxa geze todoor xelehen baigaa gebe.

Veşiinski: Xynyydii gemtein alaxa tuxai xөөreldehen baigaa gyt?

Noorkin: Tiime, zaabari ygtehen baigaal daa.

Veşiinski (Piatakoovta): Tanai organizaaca xariiin tagnuulşadtai jamar negen barisaatai baihan gy?

Piatakoov: Tiime, baigaa geze xariuusaxatai xamta, bidenei (bloogoi) zasagaa gartaa abşa, tereendee togtoxiin tulada Germaani ba Japoon g. z. xariiin agressiiv gyrenyydeer urid xelsee xexe geze Troockiin yghen zaabariii eşe tatan xeleze, xariiin tagnuulşadtai barisaatai baihanaa batalaba.

Soveed zasagii unagaaxa xydelmeriii baruunai yzel barimtalagşadtai xamta emxidxexe geze şiidxehen baigaabdi. Tiigeed Sokoolьnikov Toomskitoi uulzaad, Toomskiiin blook bolzo xamtaraxii byrin zybşөөneb, terroriis xydelmeri jabuulxii ton şuxala deere oloboş Riikov ba Byxaarintai zybşexeb geze xeleheniii bidende damzuulahan baina. Udalgyi Toomski gurbuulanaigaa zyghөө zybşөөhen xariuu yghen baigaa gebe.

Veşiinski: Ene gryypiinxidei, Toomskihoo bişenteinь xөөreldedeg baigaa gyt?

Piatakoov: Raadek Byxaarintai barisaatai baigaa. Bi 1934 on xyrter Byxaarintai xolbootoi baihan aad, Arkomaadhaa „Izveestide" oroxodonь Raadek xolbootoi bolhon baina.

1936 onoi dekaabriiin exieer Raadek Troockihoo delgerengii bişeg—zaabari abhan baina. Troocki ene direktiiv soogoo zasagii gartaa abxiin xojor variaant duradxahan baina. Negedexi variaantanь—dain seregei bolxohoo urda zasagii gartaa abza bolxo, xojordoxi variaantanь, dain seregei yjede Staalinda ba terenei oiriin tuhalagşanarta esergyy terroriis aktnuudii negen doro jabuulza negedexi variaantii bejelyylze bolxo geze Troocki bodomzoldog baigaa.

Troockiin xeledegeer xadaa, sereg dain zailaşagyi, tere myrtөө oiriin sagaa, nen tyryyn Germaanitai bolxo ba myn Japoontoiş bolzo bolxo baigaa. Tiime deerhee boloogoi zasagii gartaa abxadanь zoxistoi erxe baidal bii bolxo, ede gyrenyydte urid xelseheneigee johoor zarьma gazaraa ygşe, tedenhee tuhalamza abşa, zasagaa bariza şadaxa johotoi baigaabdi.

Veşiinski (Raadekta): Syydlegdegşe Raadek, 1935 ondo, ali nege baga urda teenь, Troockihoo xojor bişeg abhan baigaa gyt? Ali yşөө olii abhan gyt?

Raadek: 1934 onoi apreelьda nege bişeg, 1935 onoi dekaabrьda xojordoxi bişeg abhan bainab.

Veşiinski: Tere bişegyydeetnai udxanь ende Piatakoovoi xelehentei myrgene gy?

Raadek: Gol tylebiinь myrgene. Tyryyşiin bişeg soo dain baildaa tyrgedxexe tuxai xelehen baigaa. Xojordoxi bişeg soo zasagii gartaa abxa xojor variaantii tailbarilahan ba kapitaliizmii daxin baiguulxa tuxai xelegdehen baina.

Veşiinski: Zasagii gartaa ab-

Y TROCKIIS CEENTREI PROCEES

...RIIN 23-nai ӨGLӨӨNEI ZASEDAANI

...DEGŞE PIATAKOOVII MYŞXELTIIN YRGELZELEL

han, „paraleelin ceentrei" xari gyrenyydii xangaxa erxe baidal tuxai tere bişeg sootnai xelehen baigaa gy?

Raadek: Byxii prograamamnai tiime baihan jym geeşe.

Veşiinski: Teritooriiingoo zarь miinь ygexe geze sexe xelehen baigaa gy?

Raadek: Teritoorihoo ygexe şuxala bolxo geeşe xa geze xelehen baigaa.

Veşiinskii: Ykraajiinii ygexe geze gy?

Raadek: Tere bişeg unşaxadaa Ykrajiiniin, geetmanai ykrajiina geze nerelegdexe baihanda etigeze jadaxa jym bidende baigaagyi. Tiixede Japoonoi dalai ba Amor myren şadarai gazarnuudii ygexe geze Troock bişehen baigaa.

Veşiinkski (Piatakoovta): Xari gyrende jyy xehen bainat xeleze ygiit?

Piatakoov: 1935 onoi eseste Raadektai uulzaxadamni ali negen argaar Troockitoi uulzaxa asuudal garahan baina. Tere zilde Beerlin albanai komandiroovkada garaxadaa, Raadegai xelehenei joxoor Byxaarcevta xandaxadam Troockitoi uulzaxa jabadaldam tuhalaa hen gebe.

Saaşanь xelexedee Piatakoov Byxaarcevei ba tuskai naidabaritai niuuriin tuhalamzaar samoliootta huuza Ooslo goorod orozo Troockitoi uulzahanaigaa hyyleer, tere yder tөө samoliodoor Beerlin busaa hem gebe.

Veşiinski: Troockitoi xөөreldehenөө xeleze ygiit?

Piatakoov: Troocki-zinoovьjevtnai ceentrei xeze baihan xydelmeri tuxai xeleze ygeheneigөө tuxai, tiixede Troockiin Raadekhaa biş g abaad baihan tuxai, „xuuşanaigaa gurimaar bainat, taanar Staalinai xyihenhөө taharaza şadanagyit, Staalinai baiguulaltii socialiis baiguulalta deere toolonot" geze xanaagyi yzel gargahan ba uuralahan tuxai xeleze ygebe.

Saaşanь, Troockiin, xorololgo jabuulxiin zailaşagyi şuxala baihan tuxai өөreingөө poziica jixe honoroor xeleze ygehen, sereg dainai bolxodo SSSR zaagyi ilagdaxa geze xelehen tuxai, sereg dainai exilexenь oirtohon, terenei bodoto xysөniinь nen tyryyn faşiistnuud baihan ba tedentei barisaa xolboo baiguulza, zasagii abaad baibal tedentei hain xarilsaatai baixiin erxe baidal baiguulxa tuxai, diveersi, xorololgo hyidxeliin ba terroriis xydelmeriii hulaar jabuulnat gehen tuxai, troocki-zinoovьjevtnai bloogoi zasagii abaad baibal tedende hainaar xandaxa tuxai Germaaniiin faşiis zasag ba Japoonoi zasagtai bataar xelsehen, germaaniiin nacionaal socialiis paartiiin tyryylegşii orologşo—Geessetei yninhөө xoişo xelsee xeze baihan tuxaigaa xөөrehen ba bişe bişe zaabarinuudii yghen tuxai Piatakoov delgerengiigeer xeleze ygbe.

Veşiinski: Ene jamar udxataib?

Piatakoov: Neemecyydei Ykrajiiniin zasag togtoogood bai balanь troocki-zinoovьjevtnai blook tereende esergyysexegyi gehen udxatai. Ynendөө SSSR-ii xeden gazar butargaxa gehen udxatai.

Xelseenei udaaxi zyil soo neemeciin kapitaalai SSSR-ei altanai ryydii, neefti, maarganca, oi modon, apat it g. z. bajaliguudii xer şineen xereglexe baihanda xamaatai baigaa geze nemebe.

Veşiinski: Dainai exilbel jamar diversioon aaktnuudii xexe gee hem?

Piatakoov: SSSR-te seregeer dobtolon orobolni, troocki-zinoovьjevtnai organizaacanuudai SSSR-te jabuulza baihan diveersi ba xorloliin xydelmeri Troockiin zaabariaar xegdexe baigaa. Myn Troocki өөrөө neemeciin generaalin ştaabtai xelseetei baixa baihan jym.

Jarildaanaimnai eseste, iime xөөreldөөn bolhon baina. Xerbee zasagii abaad baibal kapitaliizma oruu gedergee suxarixa tuxai asuudal garaa, Troocki xelexedee kapitaliizma oruu suxarixa johotoi bolnobdi geze xelehen baigaa.

Veşiinski: 1935 ondo Troocki tanda jamar şine jyyme xelehen bainab?

Piatakoov: Şine jyyme gee haatnai, xysed elieer tobşologdohon baina: trockiistnuudai organizaaca udxa şanaraaraa faşiizmiin negen halbari bolşohon baina.

Veşiinski: Terroriis aaktnuudii emxidxelgiin talaar jyy xehen bainat?

Piatakoov: Eejxii alaxiin tulda nen tyryyn Baruun Sibiirte terroriis gryype emxidxegdehen baina.

Veşiinski: Baruun-Sibiirte terroriis gryype yşөө jamar zorilgotoi baigaab?

Piatakoov: Baruun Sibiirte Moolotovii, Ykrajiinada—Kossioor ba Poosteşevii alaxiin hedelge xegdehen baigaa. Ykrajiiniin trockiis kaadranuudii Moskvaa asaraxa tuxai Ykrajiiniin trockiistnuudtai xөөreldegdehen baina.

Veşiinski: Jamar zorilgoor tedeniii Moskvaa asarxaa hanahan baigaabta?

Piatakoov: Terroriis aaktnuudii xexiin tulada.

Veşiinski: Xende esergyy?

Piatakoov: Paarti ba zasagai xytelberilegşed: Staalin, Moolotov, Kaganooviç, Voroşiilov, Ordzonikiidze ba busadta esergyy. Ene terroriis aaktnuudii negen doro jabuulxa geze bodomzologdohon baina. Tiixii Troocki erideg baigaa.

Veşiincki: Yber Kavkaazai tuxai xelseen bolhon gy?

Piatakoov: Tiigee, Serebriakoov Yber Kavkaazai terroriistnuudii Moskvaa asaraxa tuxai Meivaanitai xөөreldehen baina.

Veşiinski (Serebriakoovto): Taa Piatakoovoi xeleheniii batalaxa baina gyt?

Serebriakoov: Tiime, Jezoovii alaxa terroriis aakt xaraada abtahan baigaa.

Veşiinski (Piatakoovta): Moskvaada tanai sexe xytelberi doro xen xydelmerileze baigaab?

Piatakoov: Moskvaada minii sexe xytelberi doro Jyylinei

gryype xydelze baigaa. taavtanь Askoolьdov, çaajev, Koloskoov orohon gaa jym.

Veşiinski: Ene gyryy mar zorilgotoi baigaab

Piatakoov: Staalin Ka viç xojorii alaxa.

Veşiinksi: Ta, eneenii xytelberiledeg baigaa g

Piatakoov: Ceentrei baihan tula sexe xytel deg baigaab.

Veşiinski: Yşөө jyy

Piatakoov: Sokoolьnik Raadektai xolbootoi gryypenyydii medexe ba Zaaks-Gladnioov ba Ti gryype Serebriakoovtoi toi baigaa. Priig gryype Raadektai xo baigaa. Gadana, Drejcer raxa geze bodomzolozo b bdi.

Veşiinski: Drejcer tuk negentei xөөreldөө hen

Piatakoov: Bi Raad xөөreldөө hem.

Veşiinski (Raadekta): cer tuxai xөөreldөө he xeleze ygegtii?

Raadek: 1935 onoi i xөөreldөө hemdi. Tiixe rovii alahanaigaa hyyl ryyşiinxiee suglarahan bdi. Tiixede ganca nege giin yregyi baihan tuxa dal garaad jireehen. En jamarş poliitikiin yre gyi, organizaacaa usad jym geeşe geze xelseh nabdi. Jixexeneer jabuu xiin tulaa xysetei geeşe ygei gy geze xөөrelde

Veşiinski: Bi taniii oi Kiirovii alaxada baga y şiinь alaxa geze bodoh gaa gyt?

Raadek: Terroorhoo gy, ali terroriis aak yrgenөөr jabuuza, zasag tohonoigoo asuudal tab hotoi baigaabdi.

Veşiinski: Namada asuudal ygei. Gerşe By vii asuuxiin tulada jiry gebe.

***

Janvaariiin 23-ai yde sedaani deere syvdle Piatakoovii myşxeltiin rehenei hyyleer gerşe cevai myşxelte boloh na.

Ene myşxelte de Piatakoovoi Beerlinde Troockiin naidabarita bolxo Ştirneer gegşiin lamzaar Ooslodo baihan kitoi uulzahiinь yşөө batalagdahan baina. B „Izveestiiin" korresp baixadaa, bi trockiistnu ganizaaciin geşyyn deerehee, Piatakoovoi kitoi uulzaxa jabadalda bainab geze Byxaarcev, kiin asuudalda xari baina.

**

Byxaarcevoi myşx dyyrhenei hyyleer jan 24-nei ygleenei 11 çaas zabhar sonosxogdobo.

JANVAARIIIN 24-nei YGLӨӨNI ZASEDAANI

SYYDLEGDEGŞE RAADEKII MYŞXELTI

Xojor niuurtan bolzo paartida hөөrgөө orood, syleltehee busaza jirehen dariidaa troockitonoor barisaagaa hergeeze, poliitikiin gol gol asuudalnuudta trockiis yzelii barimtalza baihaniinь Raadekii myşxexede elirbe.

Veşiinski: Troockitonhoo xenteinь barisaagaa yrgelzelheer baigaabta?

Raadek: Mraçkoovskitai nyxerei barisaatai, Smirnoovtoi xuuşanai nyxerei barisaatai, Drejcertei ba terenei dyterxei pomooşnig Gaajevskitai barisaatai baigaab. Xuuşa nyxedem baihan Pi Preobrazeenski, Smilg rebriakoov gegşedtei tai baihanaa xeleedş daa.

Veşiinski: Enetnai ondo baigaa gy?

Raadek: Tiigee, 193 do baigaa. Tiixe yjede guudai zyrixe esergyy şii bi ylyyse segneze, şeelnyyd bolxonь gez ba eneegeeree prolet

(Yrgelzelelenь 3-daxi n

SOVEEDTO ESERGYY TROCKIIS CEENTREI PROCEES

XOJORDOXI NIUURAI YRGELZELEL

xysenyydei yzegdel temнь bolhon bainab.

şiinski: Negedemel ceentaiza baihan tuxai ba jaa tuxaiнь xezee medee e?

adek: Bii bolhon tuxaiнь onoi nojaabrьda medee

şiinski: Xenhee?

adek: Bii bolgoxiin tuxai ldөө garza baihiiнь 1932 fevraalь-maart soo Troocnamda elьgehen bişeghee e hem. Johotooroo bii n faakt tuxaiнь 1932 nojaabrьda Mraçkoovskinedehen bainab.

şiinski: Troocki jyy geze bişehen baigaab?

adek: „xuuşandaa busaxa yibdi geze, temeseldeenei azis exilee geze, ene faazine jyymenь jyyb gexede, gebel bidener Soveed Xol i xamta ygeixegdexe, gebel xytelberilegşedii zaiin asuudal tabixa uşar geze yngerhen yjiin turxaraadaa abaad oilgogxiise Troocki bişehen jym. soonь terroor gehen yge agyişhaa, xytelberilegşeiluulxa geeşiiнь unşaxaroockiin jyyn tuxai bolzo baihaniii xysed oilem.

iinski: Ene bişeg abhan jamar bodomzotoi boloo ?

iek: Temeselei zamda ө oroxo jym baina ge2 onoi sentiaabrь-oktiaabta şiidee hem. Mraçkoovuulzaza xөөreldөөd, „taa sugtaa jabaxii şiideeb" elee hem. Xaişan geze l xexe geze bodonot, zievtontoi xer dyterxei, xer d boloobto geze Mraçihoo tiixede hurahan b.

iinski: Mraçkoovskitnai geze xariuusaa hem?

dek: Temeselnai teroo(aluurdalgiin) faazada eeşe, ene taaktikii bejegyisedxexiin tulda zievtontoi niilebebdi, bei xydelmeride oroxomze ton todoor xarinusaa .

beede, negedemel ceentr jymegşehaa, soveedto y temeselii saaşadaa yrn xytelberilyylxiin tulda k, Piatakoov, Serebria gegşedii yleexeer xyseze aiнь tuşaa Mraçkoovski xөөrehen jym geze k xelebe.

adaa Raadek bol, zievtonoi zyghөө Kiirovii beledxel xeze baihan urdanai duulhanaa me. Myn trockiistnor ami lgii өөhedөө beledxeze, graadta terroriis gryyxidxexiin tulda PrigooRaadek өөrөө olhon bairroriis jabuulgii LeeningBakaajev, Moskvaada olьd udaridaza baihiiнь k baha medeze baihan

iinski: Ene xojor gryype terroriis jabuulga tuu medexebte?

dek: Triidliand xytelbetei gryype togtohon tu34 ondo medee hem. Xenga xynyydtei gryype o baina, tere gryype ere xydelxegyi, rezeerv baixa jym geze Dreicelogşo Gaajevski namda hen. Xozomiiнь, Kociy, Golubeenko ba Loogiryytei terroriis gryvpe jnada bii bolood, tenaarti soveedoi udaridagoroloxiin beledxel xexe geze Piatakoov namda en baina.

Myn Sibiir orondoxi gryypede Muraalov xabaadalsaza baihan şingieer, Tylaa goorodto baha nege gryype togtohon şingieer—Piatakoov xөөrөө hen.

Veşiinski: Piatakoov nere obogiiнь durdaa hen gy?

Raadek: Udaridagşadaiнь nere obogii duradaagyi, zygeer le ene gryype Detiaajevaatai barisaatai jym gee hen. Roostov-na-Dony goorodto Beloboroodovoi togtoohon gryype tuxai, yşөө baha Mdivaaniiin gryype tuxai, zinoovьjevtonoi Zaaks—Gladnioovoi gryype tuxai byri xozom, 1935 ondo duulhan bainab.

Veşiinski: Baruunaixinai gryypetei barisaatai baihan tuxaigaa jamar todorxoi faaktnuudii durdaza şadaxabta?

Raadek: Bi gansal Buxaarintai barisaatai baigaab. Toomskitoi 1933 ondo uulzaxadam, paarti dotoroi baidal tuxai ton xorolxuu xursaar duugaraa hen.

Veşiinski: Buxaarintai jamar xөөreldөө xedeg baigaabta?

Raadek: Terroor tuşaa xөөreldeheniii tooluuzaar elişelen xeleze şadaxab. „Izveestiiin" redaakcada Buxaarinai orohon xoino, 1934 onoi ijyynь, ijyylь harada tyryyşiimnai xөөrel dөөn bolhon jym. Eb kontaakt zoxioozo baihan xojor ceentre geşyyd şingieer xөөreldөөgөө ekilee beleibdi. „Ta terroriis zamda oroo geeşe gyt" geze asuudaxam, „tiigeeb" geze xariuusahan jym. Ene xeregii xen udaridaza bainab geze baha huraxadam, Uglaanovii ba өөrejөө nerelee belei. Akademiis zaluuşuudai dundahaa kaadrii beledxexe şukala geze tere xөөreldөө xexedee Buxaarin xelehen baina. Terrooroi beledxel tuşaa bide xөөreldөө ygeibdi. Eneen tuxai Mraçkoovskiiin negete huraxaar zabdaxadanь „Şamaiji byxii terroriis organizaacanuudai komaandalagşa bolgohon xoinonь xamag jymejee eli gargaxabdi" geze Buxaarin xariuusaa hen.

Veşiinski: Bişe jamar xөөreldөө xee hemte?

Raadek: Saaşanxi xөөreldөөnyydnei jixenxiнь Kiirovii alahanai poliitikan eseslel tuşaa baigaa. Ene alalga, aluurşadai gaa xylieehen yre gargaa ygei. Myrtei jyme boloogyi, CK-da soxiso bolzo şadaagyi, arad zondo haişaagdaagyi, xarin xoriiнь busalgaza CK-aaji toiron negedyylee, jixe olon zinoovьjevton ba troockitoniii aarestalxa jabadalda xyrgee geze bidener hanal tyreşөө hemdi. Kiirovii alahan xereg bolbol gansa gansaar terroordoxo taaktikiin yre myn bolzo, nege geehaa terrooroi jabuulga zogsooxii, ygei geehaa byleg bylegөөr terroordoxo xeregte byri şuud oroxii erine geze bododog bolşohon baigaabdi. Kiirovii alahan xereg deerehee jyre terroorhoo arsaxanь zoriggyidehenei temdeg geeşe, xarin tysebşelen bodomzologdohon şanga temeselde, partizaanşalalgahaa—tysebtei terroorto oroxo xeregtei geze tedenei ceentrte hanadag baihaniii Buxaarin namda negete medeesee hen. Ene asuudal tuşaa 1935 onoi ijyylь harada Buxaarintaiş, Piatakoovtoiş, Sokoolьnikovtoiş kөө eldehen bainam.

Veşiinski: Byleg bylegөөr terroordoxo jabadalda oroxo geze şiideed baixadaa, ene temeselee emxidxexiin ali nege xemzee abaa hen gyt?

Raadek: Abaadaa. 1935 ondo Piatakoovtoi, xozomonь Sokoolьnikovtoi xөөreldexedөө temeselee yrgelzelxemnei gy ali usadxaxamnai gy geze hurahan baigaab.

Veşiinski: Jyyn geze xariuusaa hem.

Raadek: „Yrgelzelxebi" geze xariuusaa hen.

Raadekii saaşanь myşxexede, troockitonoi ceentr terroriis gryypenyydeigee xytelberiii negelxexeer zabdahan, Dreicerii tedenei xytelberilegşe bolgoxoor xaraalza baihan faaktnuud elirebe.

Veşiinski: syydlegdegşe Raadek, Troockitoi abalsahan bişegyydeigee gadaadiin poliitikada (tiize xeleze bolлog ium haanь) xabaatai asuudalnuudai udxiiнь syydte xөөreze ygegtiil daa.

Raadek: 1934 onoi apreelьda, 1935 onoi dekaabrьda, 1936 onoi janvaarьda abtahan, Troockiin gurban bişegyyd namda baigaa. 1934 onoigoo bişeg soo Troocki iime asuudal tabihan baina: Germaaniiin zasag faşiizmiin garta orohon uşar bolbol byxii baidalii yndeheerenь xubilgaza, dain ceregii oiro sagai perspektiiv, zailaşagyi xereg bolgobo. Ene dainda Soveed Xolboon ilagdaxa, ilagdalanь manai bloogoi zasagii gartaa abxiin zoximzotoi nyxesel bolzo ygexe, tiime tula tulalдaan yy ledeghaa bidendei hain geze Troocki bişee hen. Nege Alas-Doronodoxinei ba nege Dunda-Evroopiin gyrentei eb kontaakt baiguulza, manai blook ekonoomikiin ba gazar teritooriiin jixexen ygelge ygexe hen geze tedende sexe xelehenee Troocki namda bişeed, tede gyrenyydei Moskvaadaxi tylөөlegşedi myn ene meteer naidxuulxiin erilte bidende xehen baina.

Gadaadiin gyrenyydtei eb kontaakt baiguulxii haişaahan bişeg Roommtoi damzuulza Troockido elьgeehen bainab.

Veşiinski: Enetnai 1934 onoi maida hen gy?

Raadek: Enemnai 1934 onoi maida hen. 1934 onoi namar dipl matiis uulzalgan deere Dunda-Evroopiin gyrenei minii tanixa nege tylөөlegşe xazuudam huugaad: „manai udaridagşad (nereleze xelee hen daa) nojon Troocki Germaanitai xani dyterxei bolxii xysedeg geze medexe. Nojon Troockiin ene hanal jamar udxatai baigaa xab geze manai voozdь huradag. Magad ene hanal untaxa noiroo aldahan emigraantiin hanal xa gy? Ene hanaliiнь dagagşad bii jymaa gy?" geze xelehen baina.

Manai bloogoi biiji medenxei aad, manai bodomzii oilgozo abxa gehen asuudal geze xyrehөөr medee hem. Germaanitai oirotoxii xysedeg, ene oirotolsoldo xeregtei ygelьge ygexөөr belen realin poliitiguud SSSR-ei bii geze tere tylөөlegşede xariuusaa hem. Realin poliitiguud tuxai xөөrөөd orxixodon, SSSR dotor realin ba realin bişe poliitiguud bii jym xajam: realin bişe poliitiguudanь—Soveed zasag, realin poliitiguudanь—troockozinoovьjevtonoi blook myn geze tere tylөөlegşe xyrehөөr oilgood orxioo hen.

Veşiinski: Troockiiin ene bişeg tuşaa 1934 onoi apreelь ba nojaabrь xorondo ceetreigee bişe geşyydtei xөөreldөө hen gyt?

Raadek: Eneen tuxai Piatakoov, Sokoolьnikov, Serebriakoov gegşedie medeesehen xym?

Veşiinski: Bişeg soonь jamar asuudalnuud tabigdahan baigaab?

Raadek: Germaani dotor faşiizmiin ilahan uşar, Japoonoi bulimtaralga agreesiiin tyrgedehen uşar, ene gyrenyyd SSSR-te esergyy dain seregii exilxenь zailaşagyi bolhon uşar, ene dainda SSSR-ei zaatagyi ilagdaxa uşar, manai blook zasagii abaahanь ede gyrenyydte ygelьge ygexe şuxala bolxo uşar—ede bygede tuxai bişehen baigaa.

Veşiinski: Tiixedee. ta dain seregii tyrgedxexe, ene dain seregte SSSR-ii ilagduulxa geze xyseze baigaa gyt?

Raadek: Bidener ilagdaxiiнь xyseze baigaabdi.

Piatakoov: Sokoolьnikov Serebriakoov gegşedii ilagduulxa gehen bodomzii myn le haişaaza baihaniiнь gyrenei gemnegşiin asuuxada elirbe.

Veşiinski (Raadek teeşe xaraza): 1935 onoi dekaabrьda xojordoxi bişegiiнь abaab geze xelehen bainat. Tereen tuxaigaa xөөregtiil daa.

Raadek: Urdanь, Troocki tende baigaad, bidener ende—Moskvaadaa baigaad Soveed gyrenei yndehe huuri deere ekonoomikiin suxarilta xexe gelsedegşhee, ene bişeg sonь ton jixe erjelte xaraalagdahan baixa jym. Jyyndeb gexede, negedexieer Troocki bol SSSR-ei ilagdalai eseslelenь teritooriiin ygelьge zailaşagyi bolxo geze toolood, Ykraajnii nerelegşe hen. Xojordoxioor SSSR-ii xeheg xehegeer xubaarilxa xereg baigaa. Gurbadaxiaar, ekonoomikii abza xelxede, Troocki bol dainda SSSR-ei ilagdahanai iimenyyd eseslelii xaraalhan jym gebel: zarьma azayiledberiii gadaadiin imperialiis gyrenyydte konseessioor ygex hөө baitagai, engiin ymse bolgon kapitaliistnuudta xudaldaxa gehen baigaa. Myn gyrenei medelde ylehen neretei zavooduudii eksplotaacalxa jabadalda gadaadiin kapitaalii xabaaduulxa gehen baigaa.

Agraaran poliitikiin talaar tabihan asuudalanь gexede, kolxoozuudii taraaza, traaktornuud ba bişe bişe sloozno maşiinanuudii ymsiin azaltanda ygeze kulaagai bodxoxo gehen baigaa. Myn goorod dotor engiin kapitaalii delgeryylxe gehen baigaa. Iime deerehee SSSR dotor kapitaliizmii gedergenь busaaxa bodolgo eli garna şuu.

Poliiti iin talaar abza xelexede, Troocki bol demokratiizmiin tuxai xөөreldeheneiş xereggyi, SSSR-ei xydelmerişen angi revoliuuciin 18 zil soo huuza, argagyi jixe hanaatai bolşohon baixa, tere xydelmerişeniii zarьmiiнь kapitaliistnuudai, zarьmiiнь gyrenei yildberinyydte ygexebdi, xydөөdeş kulaaguud ygeiteişyyl xoorondo temesel garxa geze bişeg soo bişehen jym. Myn xydelmerişen angiin ba ygeiteişyylei baidal muudaxa, tiixedenь zasagaa aldaxagyin tula xatuu şugam barixabdi. Germaaniiin faşiizm ba Alas-Doronodexinei faşiizm xojor, gyren soomnai myn le xuulirxalsaxa baixa geze medeze geze Troocki namda bişee hen.

Hyidxelge xorlolgiin talaar jabuulxa xydelmeriee faşiis paartnioorudtaig a zybşexe xeregtei geze Troocki bişee gebe.

Zasagii bariaad baixa gee haa SSSR-dotoroi sociaalin baidalii tegşedxexe johotoi gehen foormuliroovka Troockiiin bişeg soo baigaa. Tegşedxel geeşenь SSSR-ei baidalii faşiizmiin baidaltai adlidxaa gehenь kapitaliizmii bodxooxo gehen udxatai baigaa.

Veşiinski: Tiixedee, ene bişegei gol udxii bogonixonoor dynlөө haa şuxala jyymenь jyygeer tobşologdoxob?

Raadek: SSSR-ei ilagdaxa zailaşagyi gehen 1934 onoi poziicii barimtalhaar baigaabdi.

Veşiinski: Eneen deerehee jamar baisaamza garnab?

Raadek: Ene zailaşagyi ilagdalhaa kapitaliizmii bodxoxo tuxai asuudal delgerengiigeer tabiza baihanai baisaamza eli garana.

Veşiinski: Bişe kapitaliis gyrenyydei sociaalin baidaltai SSSR-ei socialin baidalii tegşedxexe geze Troockiiin nereledeg, kapitaliizmiin hөөrgөө bodxoxo jabadal bolbol gadaada gyrenyydeer xelsee xehenei zailaşagyi yre myn geze yzem zeledeg baigaa gyt?

Raadek: SSSR-ei ilagdahanai yre, ene ilangdalai yndehe bolgon batalagdahan xelseenei yre, terenei sociaalin eseslelei yre geze yzemzeldeg baigaabdi.

Veşiinski: Saaşanь?

Raadek: Soveed zasagai orondo, terenei nerelehenei johoor banapartiis zasag togtooxo gehen—gurbadaxi erxe baidaliiнь manda egeel şinenь baigaa.

Veşiinski: Dyrbedexi erxe baidaliiнь?

Raadek: Dyrbedexiнь—ulas oronoo xubaalga bolno. Germaanida Ykraijniii, Japoondo Dalai ba Amor myren şadarai gazarnuudii ygexe geze onşologdohon baina.

Veşiinski: Ekonoomikohoo yşөө ondoo jymenyydii ygeze tiixede xөөreldegdehen baigaa gyt?

Raadek: Tiime, miniii xeleed baihan şiidxeberi byri gynzegii udxatai bolgogdohon baixa. Xeden zil soo hubaruulaza ediee xooloi zyil, tyyxei ed ba toho өөxөөr kontrebyyce (sereg dainai jala) tylexe gelsehen baigaabdi. Tyryyn toө xemzeegyigeer, hyyldenь ilahan gyrenyydei soveedoi iimportdo (soveedto ed tovaar xudaldaxa jabadalda) xamaadaxa tusxai proceent togtooxobdi geze Troocki xelehen baina. Ede bygede, niutag oronoo xariiin kapitaalai darlalta mylzeltede gyisedoruulxa gehen udxatai.

Veşiinski: Saxaliinai neeftь tuxai xelseen bolhon gy?

Raadek: Japoon tuxai xelsegdehen baigaa. Tedende gansaş Saxaliinai neeftь ygexe bişe, gadana Ameerikiin Xөlbooto Ştaadtai dailaldaza orobolonь, tereeniii neeftieer xysed xangaad baixa geze xelsegdehen jym. Japoonoi imperaliizmiin Kitadii dailan abaxadanь jamarş yge xyyr gargaxa ygei geze temdeglegdehen baixa.

Veşiinski: Dynai myren şadarai oronuud tuşaa jyy xelsehen bainat?

Raadek: Dynai şadarai ba Balxaanai gyrenyyd tuşaa, Troocki bişexedee neemeciin faşiizm tedeniii dailan oroxoo baina. Bide tere faaktdanь jamarş haad uşaruulxa johogyibdi gehen jym. Ene xeregş elixen, bide Çexoslovaakatai xarilsaagaa boliuulxa johotoi baigaabdi. Manai xarilsaan tedenei xamagaalalga bolzo baihan baina.

Veşiinski: Tere bişeg sootnai xorololgiin, terrooroi, diveersiiin jabuulganuudii yrgedxexe ba edebxitei bolgoxo geze zaagdahan baigaa.

Raadek: Ene jabuulga bol byxii prograamatajaa xolbootoi baihan. Ene jabuulga bol zasagii gartaa abaxiin ton şu-

(Yrgelzelelнь 4-dexi niuurta)

SOVEEDTO ESERGYY TROCKIIS CEENTREI PROCEES

GURBADOXI NIUURAI YRGELŽELEL

xala arganuudai negen bolno geze zaagdahan baina. Sereg dainai exilxede troсkiistnuudai, aarmiiin emxi exiiinь aldaxuulxiin xydelmeri jabuulxanь şuxala geze xelegdehen baina.

Veşiinski: Oborooniin azayiledberi tuşaa xelseen boloogyi hen gy?

Raadek: Tusgaar xelsegdehen baigaa. Troockiistnuudai diveersiiin jabuulga seregei azayiledberide, xelhen negedegşedtejee (partnioornuudtajaa) zybşeze jabuulagdaxa ba tedentei, ondoogoor xelebel zoxixo xari gyrenyydei ştaabuudtai xelsee batalagdaxa johotoi baigaa.

Veşiinski: Tymer zamai traansport tuxai xelseegyi hen gyt?

Raadek: Traansportii ilgaza orxihon jabadal baigaagyi. Gyrenei gemnegşe, 1935 onoi dekaabrьda Troockihoo abhan bişeg ba Piatakoovoi Troockihoo asaraza ygehen direktiivte gemnegdegşiin jamaraar xandahaniii eliryylene.

Veşiinski: Piatakoov Oosolo oşohonoo tanda xelehen gy?

Raadek: Piatakoovoi Ooslo oşohoniinь manai zybleldeenei yre baigaa. Bide Troockitoi uulzaxa şuxala geze şiidehen baigaabdi. Bi Ooslo oşozo stydeentnyydte elidxel xelexii gurbadaxin urigdahan baixa tula, terenee xereglexe johotoi baigaab. Pitakoovoi komandiroovkada garaagyi baigaa haanь, bi zybşeeltei baihan tula elidxel xelexee Ooslo oşoxo baigaab. Tiixedee bi Troockitoi xediideeş uulzaxa baigaab.

Veşiinski: Tiixedee ta xari gyren garaxa geze bodomzolohon baigaaltait?

Raadek: Bi gy, ali Piatakoov oşoxo gehen baigaa. Tiixede bide barьjeerta tulaad baihan şingi dotoroo hanaad baigaabdi.

Tere direktiiv abxadaa bide jabuulgajaa zogsoogoogy gebel? Ygei. Maşiinamnai byri saaşaa erjeldeheer le baigaa.

Veşiinski: Jamar tobşolol garaxa bainab?

Raadek: Iime tobşolol garana: 1935 onoi erxe baidal deere kapitaliizmii baiguulxa. Bognioor xelexede,—Troockiin haixan niydenei tylөө—ulas oronoo kapitaliizmada busaaxa gehen xereg baigaa. Tere bişegiinь unşaxadam, namda uxaa muutanai ger soo orood baihan şingi boloo hen. Yşөө nege şuxala faakt baihan: bide tyryyn zasagai tylөө temesexe nanşaldaxabdi geze asuudal tabidag ba orondoo jyy xee xeze şadaxabdi geze etigeze baigaabdi.

Mynөө bolxodo, xariiin kapitaalai endemnei ezemden baixiin tylөө temesexe nanşaldaxa johotoi boloobdi. Tedener manda zasagii ygexiingee byri urda tee maniii gartaa abxa baigaa. Xөrөlөlgiin xydelmeri jabuulxadaa xari gyrenyydtei zybşegtii gehen Troockiin direktiiv deerehee manai organizaaciin dunda xariiin gyrenyydei perieenzi xabşuuldan oroxo gehen udxatai bolxo baigaa. Bide tiixedee өөsedeingөө jabuulgada haaxanaarş ezen bolzo şadaxaa bolьhon bainabdi.

Veşiinski: Ta, jyyn geze şiidehen bainat?

Raadek: Paartiin CK-ta oşozo ereende xabaadahan niuurnuudii nerelehen medyylge ygexe tyryyşiin jabadal baigaa. Teed bi tereeniii dyyrgeegyi bainab.

Bi GPY-deş oşoogyi bainab, xarin GPY namda jırehen baixa jym.

Veşiinski: Gojo xariuu bainadaa.

Raadek: Uidxartai le xariuu geeşe daa.

Veşiinski: 1934 ondo oromnoi zailaşagyi ilagdaxa geze toolodog baigaa gyt? Jyyn deerhee?

Raadek: Ulas oron өөreigөө xamagaalaza şadaxagyi geze toolodog baigaab.

Veşiinski: Tiixedee, ta oronoo yşөө xysegyi geze toolohon bainaltait?

Raadek: Tiime.

Veşiinski: Tiixedee, oroniii xysegvi geze tool hon deerhee, ta ilagdaxa yzelii barimtalahan baigaa gyt?

Raadek: Zailaşagyi tiize toolohon deerehee, tereniii barimtaladag baigaab.

Veşiinski: 1935 ondo oron xysetei, ene jabadalhaa yre garaxagyi geze mededeg boloogyt?

Raadek: Dainda ilagdaxa jabadal bytexegyi, yre garaxagyi prograama geze medehen deerhee, yre garaxagyi jyyme de yndeheledeg prograamadaa arsadag baigaab.

Veşiinski: 1931 ondo Troockiin Piatakoovtoi uulzaxadaa, myn bişeg soogoo iigeze tabihan asuudalii, Exe orondo urbaxii uuradxahan udxatai bişe geze xelehen baina gyt?

Raadek: Tiigee.

Veşiinski: 1934 onoi nojaabrьda g...tei Exe orondo urbahan jabadal geze mederene gyt?

Raadek: Bi xөөreldeze baixadaa mederehen bainab. Eneniii tiixede mederehen mete, mynөөş medereze bainab.

Veşiinski: Urbalta geze gy?

Raadek: Tiime.

Veşiinski: 1935 onoi dekaabrьda Troockihoo bişeg abhan ba Piatakoovtoi xөөreldehenei gөө hyyleer, urda teenь jamarş hezeg ygeigeer xylieen abşa baihan zaabarinuudii, ynexeeree abxaa arsahiitnai jyygeer eliryylze bolxob? Tiime faaktnuud tanda baixa gy?

Raadek: Ygei.

Veşiinski: Namda bişe asuudal ygei.

***

Ydeşiin 6 çaas xyrter zabhar sonosxogdobo. (TASS).

Kylьtyyrne boloogyi pravleeninuud

Booxon. Buriaad-Jingyydei bylegei Bliyykerei ba Moolotovoi neremzete kolxoozuudai pravlieeniiinь baidag ger soo tiime gexiin argagyi muuxai baidag. Ede kolxoozoi xytelberilegşed, kylьtyyriin xydelmeriii jyrdөө xereg seedeggyi. Ger sooxi şoroi toohoniinь arilgagdadaggyi, şkaaf deerenь xurga zuzaan şoroi toohon, tere şoroi toohon doronь 1936 ondo kolxooznıguudai zaxihan gazeeduud ezedtenь xyrgegdөөgyi xebtexe jym.

Jadaxiin sagta pravlieeniiingaa gerii sebereer bailgaza şadaagyi myrtөө xynei zaxihan gazeeduudii ezedtenь xyrgedeggyi, ene kolxoozuudai tyryylegşenerte zoxixo xemzeegiinь abxaar boloo xa.

Xydөө bişegşe.

REVOLIUUCAN HEREMŽEE DAXIN ŞANGA XAŽA, AGUU JIXE KOMUNIIS PAARTIIIN BA MANAI INAG VOOŽDЬ NYXER STAALINII TOORIN BYRI NIGTAAR ŽAGSAJAA!

Revoliuucan heremžee byri deere yrgexe

Manai aguu jixe exe oronoi seregei xysii hul dxaxa, SSSR-te seregeer dobrolon oroxii tyrgedxexe, Soveed zasagii unagaaza, kapitaliis zasag togtooxo, BK(b) Paartiin ba Soveed zasagai udaridagşadii xorolxoxo zorilgotoi „paraleelin ceentr" geze buzar bulai hanaltai, muuxai jabadalta faşiis noxosuudai yyrei eliryylegdehen tuxai medeeselii Ulaan-Ydiin şilei zavoodoi xydelmerişed duraa gutan sonosobo.

— Manai jixe exe oronoi xygzeze, angiiin daisadii buta soxiod baixada, tedeenei ylegdel şaaranuud buzagai xoroto xereg jabuulhaar baina. Edener—faşiis gyrenyydei tuxirdahan noxosuud geeşe. Germaani Japoon xojorto gazar uhiimnai tahalan ygexe, manai oronoi azabaidalii hyidxen butargaxa, manai duralhan, bid nde inag voozdьnuudai aminda xyrexee xysehen buzagai muuxai noxosuudta ton şanga xemzee amasuulxii SSSR-ei Jixedeede Syydhee erilte xeneb,—geze instrymentaalь şig nyxer **Joolxin** xelene.

Ede galzuunuud—**Piatakoov, Raadek, Sokoolьnikov, Serevriakoov** ba busadta jamarş yrşөөl xaira baixagyi. Ed ner bol buzagai xeregeigee tylөө, xoroto jabuulgiingaa tylөө xatuugaar xeheegdexe johotoi,—geze mexaniis ceexiin toxarь nyx. **Tretьjekoov** xelene.

Ulaan-Ydiin mexanizaruulagdahan şilei zavoodoi paartiin komiteedei sekretaarь nyxer **Koolesov** bol zavoodoi kolektiivei niitiin suglaan deere yge xelexe zuuraa, medyylxenь.

—Faşiis Germaani ba Japoonoi tuxirdahad, argiingaa baragdaxada ami bejee xudaldahan şaaranuudii soveed sojuuzin—manai exe oronoi elьdin gazarhaa xobxolon soxizo, arşan xajaxa xeregtei! Exe orondo urban, tereeniii hyidxexii xysegşed, Soveed zasagai udaridagşad—bidenei inag voozdьnuudii xorolon alaxii oroldohon, gurba udaa şoologdohon galzuunuudta jamarş xaira baixagyi. Tedeniii usadxaxa xeregtei. Aradai daisadai daragdaxa byri, tedenei ylegdel şaara şabxaruunuud xydelmerişed ba tariaaşadai intereesii daisadta xudaldahan troocki-zinoovьjevtenei xoguud, bejee daldalhan noxosuudai xoro şaranь byri tyrgedeze, tedenei şoniin xorolxol byri z'gşyyritei, byri muuxai, byri dalda bolxo. Tiime tula, bidener bol, xazuudaa baihan daisadii tanişa şadaxa johotoibdi. Ene „paraleelin ceentrei" procees bol revoliuucan heremzee byri yrgexii, Leenin—Staalinai paartiin tug dooro byri nigtaar zagsaxii erilte xene.

Mexanizaruulagdahan şilei zavoodoi xydelmerişed, inzeneer-teeknikiin xydelmerilegşed bol aradai xoroto daisadii xaira gamgyi xeheen usadxaxii Jixedeede Syydhee erihen ba revoliuucan heremzee byri yrgexe gehen rezoliuuca negen duugaar abba.

V. Agiinski.

Tymer zamai traansport

Janvaariiin 25-ai ydeşe Ulaan-Ydiin depoogoi xydelmerişedei miiting bolbo.

Revoliuucede esergyy troockitonoi „paraleelin ceentreixed": Piatakoov, Raadek, Sokoolьnikov, Serebriakoov, Muralov ba busadai exe orondo urbahan, tagnuul, turşuul, diveersi, hyidxel xeheneinь ba terroriis aaktnuudai beledxel xeze baihaniinь eliryylhen gemneltiin tobşololii, miitingede suglagşad bygede sedxilee aixabtar jixe xoro busalgan sonosbo.

Medeeselei dyyremseer, miitingede bailsahan Ulaan-Ydiin BK(b) P-iin Gorkomoi kylьtyyre ba propagaandiin xeltesiiji erxilegşe nyx. Varnakoovoi ygөө xeleze dyyrgexetei xamta:

—„Daisadai zorig zyrxii xuxalan moxoogşo azalşan aradai aguu jixe voozdь nyxer Staalin mandatugai!"—geze loozon xaşxaralga ba nyxer Staalinda zoriuulhan nerjeme „Uraa" xaşxaralga bolbo.

— Faşiizmiin garai şudarga zebsegxenyyd ba azalşan aradai niydenei bog bolhon revoliuucada esergyy troockitonoi şaara şabxaruunuudai xoroto jabuulgada xariuu bolgon bide, staxaanovtan ba krivonoosovtonoi meetodeer xydelmerilexe johotoibdi. Angiiingaa heremžiiji byri deeşenь yrgeze, manai xydelmeride toxiooldohon byxii dutuunuudii eliryylen usadxaxa şuxala.

Xydelmeriiijimnai xoişo tataxii oroldodog loodoriiin, proguulşaguudai nereer bejee daldalhan zarьmuud ynendee daisan etegeedei elşenyyd baiza bolno, tedenei xaira gamgyi temeseze yndehөөriinь ygei xexe xeregtei.

Mexaniis ceexiin xydelmerişed bide ene yderhөө exilze paravoozuudai zahabarida xereglegdexe byxii xeregselnyydiiji xangaza, yiledberiingөө noormii yderei 225 procent gyisedxexeer bejee ujalgalnabdi—geze staxaanovşa maaster nyx. A. Nikolaajev medyylbe.

— Ene medeesel duulxadaa, tesexeer bişe baina. Tede şabxaruunuud yzengi muuxai hanalaar, ymexi modon hojoogoor, socialiis oronoi arad yndehetenei, Staalinai Konstituucar gagnahan bulad xatuu xeremiiji ebdexe, 170 milioon tooto Soveed azalşadai zyrxen ba naramnai bolxo aguu jixe Staalinaimnai aminda xyrxiin jabuulga xeze baihan baina. Barag-xadaa! Tiime belen jyyme baigşagyi—geze sleesarь Tiimçenko xelene.

„...Ede, gurba daxin niydelegdehen aradai daisadii hyrte xyseer ygei xeze, faşiis şaara şabxaruunuudhaa gazar oronoo seberlexii negen dugaar erilte xenebdi. Tede zoliguudii ton deede saazaar buudan alaxiin erilte proletaariiin syydei urda tabinabdi.

Komuniis paartijaa, tereenei voozdь Staalinaa bulad xanaar xyrieelen zagsaja"... geze tere miiting, negen duugaar abtahan togtooldoo bişehen baina.

Ulaan-Ydiin pooç

Ulaan-Ydiin pooçtiin x
merişedei kolektiivoi m
janvaariiin 25-nai ydeşe b
Ene miiting deere faşiis
dai tuxirdahan şuhata t
riistnuud, Piatakoov, Ra
Sokoolьnikov, Serebriakoo
busadai buzagai xeregei
xelsebe. Yge xelegşed
aluurşa faşiistnuudai tux
han, manai aguu jixe So
oroniii faşiistnuudai garta
xe sedelgeten, araduudai
udaridagşa nyxer **Staalin** t
tei paartiin ba zasagai vo
narai aminda xyrexe ha
xoroto noxosuud, Piata
Raadek, Sokoolьnikov, S
riakoov ba busadii xuuli
tooloi zaabariiin johoor
dan alaxa xemzee abxii
gei Koleegiin Jixedeede S
hee erilte xebe.

Gyrenei tipogra

Gyrenei tipograafiiin x
merişedei kolektiivoi m
deere, Piatakoov, Raadek,
koolьnikov, Serebriakoo
busa xorotonhoo troockiis c
emxidxeze, aguu jixe **Sta**
zasagai ba paartiin vooz
rai aminda xyrexe, manai
daşagyi zargalanta ba
Soveed zasagai sylөөte g
danuudii xyn tyrelxitene
sad—faşiistnuudai garta
sedelgete xeregei eliryyl
hen tuşaa medeesel sonc
Gyrenei tipograafiiin x
merişed, tede xorotoniii
xemzeede xabaaduulan. b
za alaxaar şiidxexii Jixe
Syydei Seregei koleegihoo
te xebe.
Gadana, xoroto noxos
xara yilete xeregte xaxiu
gon azal. xydelmeriee
ruulza, tipograafijaa Bu
Mongol respyyblike dotoı
gen tyryy aza, yiledberi
goxo şiidxeberi gargaba.

Uhan zamai traaport

—Socialiis exe orondo y
urbahan, Soveed oronoi
rida kapitaliizm baig
xysehen faşiis xarxis t
nuudii buudan usadxaxa
regtei. Ilalta amzaltanu
suurxaza arban jyhen
azag ygei, yder jirxe by
xizeze baigaa SSSR-ii yg
xiin oroldolgo gargahan T
kitonoi şaara şabxaruu
өөhedөө ygei bolog! Bi
voliuucan heremzee byri
şelyylze BK(b) P-iin ba
jixe Staalinaa byri ni
toorin zagsaja!—geze „Bu
Mongolşo" geze parax
staxaanovşa koçegaar ny
P. Jymaşeebski zavoodoi
laan deere xelehen baina
Ene suglaan deere yg
lehen kotioolьno ceexiin
xaanovşa nyx. Panoov b
sad, revoliuucada esergy
şiis troockitonoi „para
ceentrei" galzuurhan
suudii Soveed xuuliin
deede gemnelteer gem
buudan alaxii, SSSR-ei
deede Syydei Seregei K
giin urda erilte tabixa
medyylhen baina.

Xariuusalgata redaaktorii orologşo D. ARDIIIN.

Redaakciin aadres: Ulaan-Yde. Ceentrosojuuz iin 19. Redaakciin telefoonuud: xariuusalgata redaaktorai—3-44, xariuusalgata sekretaarai—323, xydөө azalai xeltesei—7-55, azayiledberiiin xeltesei—5-07.

Noomir gargagşa C. NIMIIN. Verstaalaaşa S. BATIIN. Koreektor B. XORŞONZABOON. B.-M. Praavda ba Ynenei tipograafi. ypolglavliit